

такива, за каквито се представят. Обикновено отличителните белези се търсят в бита, културата, ценностната система, начина на живот.

Турци от гр. Кърджали, Крумовград, Хасково и на други места даваха следните обяснения: “Как да гледаме на тях като на турци? Виж, при нас, понеже безработицата е много голяма и парите за социално подпомагане не стигат, се взе решение тези, които гледат по повече от 3 дка тютюн, да не получават социални помощи. Веднага турските семейства поискаха допълнително земя за обработване, а циганите престанаха да сядат тютюн. Сега в общината се подпомагат само самотни стари хора, а младите са все цигани, нищо че викат, че са турци. Или езика... Ти казваш – и те говорят турски. Може, ама те говорят грубо, не като нас. Има много неща, за които не е прилично да се говори пред хора, грозни думи... Никой турчин не говори за тях направо, само циганите. После много са шумни и все се оплакват. Нас религията ни учи да не се оплакваме. Каквото е дошло - все е от Аллах. Ако се върши несправедливост спрямо нас, той няма да търпи. А те като все се оплакват, какви мюсюлмани са?”

По същия начин българите отхвърлят опитите на съседите си да се представят за българи или власи, ако избягват упорития труд или в общността им зачестяват девиантните прояви. Общовзето, преминаването в друга, предпочитана група става по-лесно в индивидуален и семеен план, а не групово.

Но наблюдавахме и една цяла група, която е преминала успешно в друга общност и околното население не гледа на нея като на циганска - групата на агюптите. В гр. Смолян, в кв. Влахово, в гр. Мадан - навсякъде на въпроса “Къде живеят циганите?” българите християни и мюсюлмани посочваха къщите на “турските цигани” и на “чергарите”. А когато след това питахме “Къде живеят агюптите?”, отговорът бе категоричен: “Те не са цигани!” Такова бе мнението и на всички държавни служители, които интервюирахме, и на циганите, живеещи в същите селища.

Агюптите са се интегрирали много добре в общността на българите мюсюлмани. Тяхното образователно и квалификационно равнище, битовите им условия и начинът им на живот не се различават от тези на околното население. Сред тях наблюдаваме същите “търсения” на етническа идентичност, както и при българите мюсюлмани. В гр. Смолян и Смолянско агюптите се идентифицират твърдо като българи мюсюлмани, само че подчертават, че не са много ревностни в изпълняването на религиозните обичаи и че наред с мюсюлманските